

1. IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura: **Didàctica de la llengua oral i escrita.
Trastorns del llenguatge.**

Codi: **50006**

Professorat: Montserrat Pérez i Ventayol

Titulació: Diplomatura de Logopèdia

Tipologia d'assignatura: Obligatoria

Crèdits (ECTS): 6

Període en què s'imparteix: 2n semestre

Departament: Departament de Didàctica de la Llengua, la Literatura i les Ciències Socials

Idioma en què s'imparteix: Català

Grup: T 10

Curs acadèmic: Curs 2007- 2008

2. OBJECTIUS FORMATIUS DE L'ASSIGNATURA

Al finalitzar l'assignatura l'alumne serà capaç de:

- Conèixer els fonaments teòrics i els processos d'adquisició i producció de la llengua oral en l'àmbit escolar.
- Conèixer els fonaments teòrics i els processos d'adquisició i producció de la llengua escrita (primers aprenentatges de la lectura i l'escriptura).
- Analitzar i valorar els processos d'escriptura i lectura en l'etapa dels primers aprenentatges de la llengua escrita.
- Aplicar les estratègies adequades que donen suport al procés d'adquisició i producció de la llengua oral i escrita.
- Ser capaç d'integrar els diversos sabers que incideixen en els processos d'adquisició de la llengua oral i escrita: psicolingüística, lingüística, metodologies didàctiques...
- Comprendre i analitzar els processos d'ensenyament i aprenentatge de la llengua i interpretar les metodologies d'intervenció escolars.
- Ser capaç de treballar col·laborativament amb mestres i docents.
- Mostrar un bon domini del llenguatge oral i escrit formal en les llengües oficials pròpies de la comunitat autònoma on exerceix la professió.: registre, organització del discurs, expressió, coneixement gramatical, pronúncia, emissió i projecció de la veu, etc

3. COMPETÈNCIES DE L'ASSIGNATURA

Relació de les competències específiques	Relació de les competències transversals
<ul style="list-style-type: none"> • Comunicació oral i escrita • Capacitat d'anàlisi i síntesi • Treball en equip de caràcter interdisciplinari • Anàlisi i valoració dels processos d'escriptura i lectura en l'etapa dels primers aprenentatges de la llengua escrita. • Programació de seqüències didàctiques amb programes informàtics. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ser autònom i reflexiu sobre la seva pròpia activitat • Prendre decisions i assumir la responsabilitat d'aquestes decisions. • Gestionar la informació

4. BLOCS TEMÀTICS DE L'ASSIGNATURA

Bloc teòric

1. L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua escrita

1.1. Llegir i escriure: activitats cognitives de construcció de significat.

1.2. Els models explicatius dels processos de lectura i escriptura i propostes metodològiques que se'n desprenen.

1.3. El primer aprenentatge de la lectura i l'escriptura. Els conceptes dels infants sobre la llengua escrita. Revisió de les diverses metodologies i perspectives actuals.

1.4. Desenvolupament posterior de la competència escrita.

1.5. La regulació del procés d'aprenentatge.

2. L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua oral:

2.1 Característiques de la llengua oral i la relació entre l'oral i l'escrit.

2.2 L'aula com a espai comunicatiu: la llengua com a eina que permet comunicar-se i aprendre.

2.3 La interacció entre iguals i amb l'adult.

Bloc pràctic

Les pràctiques d'aquesta assignatura s'organitzen en dues parts ben diferenciades:

- Coneixement i valoració de la producció de literatura infantil i la seva incidència en el treball amb els infants Les sessions es duren a terme a

diferents biblioteques i tenen com a objectiu conèixer, analitzar i valorar llibres i materials de lectura, adquirir criteris per seleccionar-ne i fer-ne ús, i per familiaritzar-se amb autors, il·lustradors, editorials.

- Les Noves Tecnologies als centres educatius molt especialment al currículum de llengua. Incidència en les situacions d'ensenyament aprenentatge. Les sessions es duran a terme a l'aula d'informàtica de Psicologia de l'Educació i tindran com a objectiu conèixer aplicacions informàtiques en el camp de la Logopèdia, adquirir capacitat per efectuar recerques a Internet i programar seqüències didàctiques amb programes senzills.

5. METODOLOGIES DOCENTS D'ENSENYAMENT - APRENTATGE

a) Estratègies d'ensenyament- aprenentatge desenvolupades per la professora

- Classes magistrals.
- Classes pràctiques de literatura infantil i informàtica aplicada a la lectura i l'escriptura.
- Preparació de dossiers de treball: lectures, orientacions per als treballs, materials d'anàlisi...
- Presentació i anàlisi de vídeos on es presenten activitats reals d'ensenyament- aprenentatge de la llengua escrita.
- Organització dels grups de treball.
- Tutories orientades a coordinar els grups de treball derivats de les classes teòriques i de les classes pràctiques.

b) Activitats que realitzaran els alumnes

- Assistència a les classes teòriques i pràctiques.
- Lectures i recerca d'informació.
- Participació en debats.
- Elaboració i presentació d'un tema sobre llengua oral.
- Elaboració i presentació d'un treball d'anàlisi sobre els primers aprenentatges de la lectura i l'escriptura.
- Elaboració d'un treball d'anàlisi i reflexió sobre les metodologies en l'ensenyament/ aprenentatge de la llengua escrita.
- Elaboració d'un treball sobre literatura infantil.
- Elaboració d'un treball sobre informàtica aplicada als primers aprenentatges de la lectura i l'escriptura.
- Participació en les tutories.

6. TEMPORALITZACIÓ DEDICACIÓ DOCENT

Setmana	Tema	Mètode	Hores de classe
1	Introducció assignatura i introducció pràctiques biblioteca	Classe magistral	2 h
2	Tema 1 Llegir i escriure: activitats cognitives de construcció de significat. Els fonaments sociològics, psicològics i pedagògics de l'aprenentatge de la llengua oral i escrita.	Classe magistral	2 h
3	El primer aprenentatge de la lectura i l'escriptura. Els conceptes dels infants sobre la llengua escrita. Revisió de les diverses metodologies i perspectives actuals.	Classe magistral i organització treball en grups	2 h
4	Revisió de les diverses metodologies i perspectives actuals.	Treball en grups Tutories grups	2h tutories presencials més tutories distància
5	Revisió de les diverses metodologies i perspectives actuals.	Treball en grups Tutories grups	2h tutories presencials més tutories distància
6	La llengua escrita. Els models explicatius dels processos d'escriptura	Classe magistral	2h
7	El procés de composició escrita.	Vídeo i comentari.	2h
8	El procés lector. Models explicatius dels processos de lectura	Classe magistral	2h
9	Les estratègies de comprensió lectora i factors que hi intervenen	Classe magistral	2h
10	La regulació del procés d'aprenentatge. Desenvolupament competència escrita	Treball per grups. Classe magistral	2h tutories presencial
11	Tema 2 Característiques de la llengua oral i la relació entre l'oral i l'escrit	Classe magistral	2h

12	La interacció amb l'adult.	Treball en grups	2h tutories presencials més tutories distància
13	La interacció amb l'adult	Treball en grups	2h tutories presencials més tutories distància
14	L'aula com a espai comunicatiu	Classe magistral i vídeo	2h

Pràctiques

Setmana	Tema	Mètode	Hores de classe
2	Pràctiques de biblioteca Tots els tres grups	Tutories	4 h
3	Pràctiques d'informàtica Grup 11	Directe i pràctica	4h
4	Pràctiques d'informàtica Grup 12	Directe i pràctica	4 h
5	Pràctiques d'informàtica Grup 13	Directe i pràctica	4h
8	Pràctiques d'informàtica Grup 11	Pràctica i tutories	4h
9	Pràctiques d'informàtica Grup 12	Pràctica i tutories	4h
11	Pràctiques d'informàtica Grup 13	Pràctica i tutories	4h

7. SISTEMA D'AVUACIÓ DE L'ASSIGNATURA

Es farà mitjançant l'avaluació de les sessions de pràctiques, els treballs de camp i/o de reflexió teòrica i l'examen, així com la participació en d'altres tipus d'activitats.

Pràctiques: Nota mitjana de les dues pràctiques: 25%

Treballs de camp i teòrics: Nota mitjana dels treballs: 35%

Examen: 40%

(Algun d'aquests criteris pot veure's modificat en funció del curs. En qualsevol cas, es notificarà sempre amb antelació).

☞ L'examen s'ha d'aprovar amb un 5. En cas contrari, no es podrà aprovar l'assignatura.

Es valorarà en general:

- Adequació de la informació,
- la capacitat d'integració i de relació de coneixements teòrics,

- la recerca d'informació i lectures,
- la capacitat de síntesi.
- També tenen molt de pes les qüestions purament textuais de coherència i cohesió de les frases i de la informació i la correcció ortogràfica.

En cada cas, s'especificaran els criteris concrets.

8. BIBLIOGRAFIA

Llengua escrita

Articles, n. 40, novembre 2006 (Articles de M. Fons, M. Correig, M. Bigas Lino Barrio, J. Perera)

Barrio, J. L. (1999): "Les discussions sobre els mètodes", *Perspectiva Escolar* 239, novembre

Bigas M.;Correig, M. (eds.) (2000): *Didáctica de la lengua en la educación infantil*. Madrid. Síntesis.

Cassany, D. (2002): "Un procés cognitiu", dins *Descriure escriure*. Barcelona, Empúries.

Colomer, T., Camps, A. (1995): *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona, Rosa Sensat/Edicions 62.

Díez de Ulzurrun, A. (1998): *L'aprenentatge de la lectoescriptura des d'una perspectiva constructivista*. Vol I. Barcelona, Graó.

Díez de Ulzurrun, A. (2000): *L'aprenentatge de la lectoescriptura des d'una perspectiva constructivista*. Vol II. Barcelona, Graó.

Fons, M. (1999): *Llegir i escriure per viure. Alfabetització inicial i ús real de la llengua escrita a l'aula*. Barcelona, Ed. La Galera.

Goodman, K. (1982): "El proceso de lectura: consideraciones a través de las lenguas y del desarrollo", dins *Nuevas perspectivas sobre los procesos de lectura y escritura*. E. Ferreiro i M. Gómez, coord. México, Siglo XXI,

Prat, A. (2005): "Llegir: sempre igual, sempre diferent", *Perspectiva Escolar* 294, abril.

Ruiz Bikandi, U (ed.): *Didáctica de la segunda lengua en educación infantil i primaria*. Madrid. Síntesis

Solé, I. (2001): *Estrategias de lectura*. Barcelona, Graó/ICE UAB.

Teberosky, A. (2001): *Proposta constructivista per aprendre a llegir i a escriure*. Barcelona, Vicens Vives.

Llengua oral

Bigas, M., Correig, M. (2000): *Didáctica de la lengua en la educación infantil*. Madrid, Síntesis

Ruíz, U. (1997): "El diàlego y la conversación en la educación primaria". *Aula* 65, pp. 11-16.

Ruiz Bikandi, U. (2000): Enseñar la lengua oral, dins *Didáctica de la segunda lengua en Educación Infantil y Primaria*, Uri Ruiz Bikandi (editora). Síntesis, Madrid.

- Ruiz Bikandi, U. (2000): La comprensión y la expresión orales, dins *Didáctica de la segunda lengua en Educación Infantil y Primaria*, Uri Ruiz Bikandi (editora). Síntesis, Madrid.
- Touch, J. (1979): *Lenguaje, conversación y educación: El uso curricular del habla en la escuela desde los siete años*. Buenos Aires, La Pleyade.
- Touch, J. (1987): *El lenguaje oral en la escuela*. Visor/MEC, Madrid.
- Wells, G. (1988) *Aprender a leer y escribir*. Barcelona, Cuadernos de Pedagogía y Laia.

Literatura infantil

- Colomer, Teresa (1995): "El lector en la etapa infantil (0-6 años)" Alacena 21, pp. 17-24
- Colomer, Teresa (1995): "Los libros en la etapa infantil (0-6 años)", Alacena 23, pp. 9-11
- Colomer, Teresa (2002): *Siete llaves para valorar las historias infantiles*. Madrid, Fundación Germán Sánchez Ruipérez. Capítulo 8. (Per a la il·lustració, capítol 4, de les pàgines 104-117)
- Colomer, Teresa (2005): *Andar entre libros. La lectura literaria en la escuela*. Fondo de Cultura Económica, Mèxic. Capítulo 2.

Informàtica

- Articles*, n. 15, *Ordenadors per aprendre llengües*. Monogràfic. Abril 1998.
- Prat, À., Vilà, N. (2000): "Las habilidades de lectura i escritura: un antes y un después", Textos 24, pp. 47-57
- Prat, À., Vilà, N. (1996): "Fer servir l'ordinador a cicle inicial de primària en el currículum de llengua", Guix 219, pp.45-51

Titulació: Logopèdia Assignatura: Didàctica de la Llengua Oral i Escrita. Trastorns del llenguatge Tipus: Obligatòria Crèdits ECTS: 6 Objectius: Conèixer els fonaments sociològics, psicològics i pedagògics de l'aprenentatge de la llengua oral i escrita. Abordar l'ensenyament de la llengua escrita des d'una perspectiva sociocultural i funcional i considerant les seves interrelacions amb la llengua oral. Conèixer les diverses propostes metodològiques d'ensenyament aprenentatge del llenguatge oral i escrita, així com recursos d'actuació a l'aula.						Codi: 23870 Curs: 1r
Continguts per blocs temàtics	Competències que es desenvolupen	Tipus d'activitats docents (1) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	Hores		Activitat d'avaluació (2) 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10	Ponderació respecte el valor final %
			Prof.	Alumne		
L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua oral:	Anàlisi i Síntesis	1, 2, 3, 6, 7	25	30	1,6, 7	30
L'ensenyament i l'aprenentatge de la llengua escrita	Autonomia i reflexió sobre la seva pròpia activitat. Presa de decisions. Comunicació escrita.	1, 2, 3, 6, 7	25	30	1,6, 7	45
Coneixement i valoració de la producció de literatura infantil i la seva incidència en el treball amb els infants	Capacitat de treballar en un equip de caràcter interdisciplinari. Comunicació escrita.	1, 4, 6	20	20	3, 6	25
Les tecnologies educatives en el currículum lingüístic.	Adquirir capacitat per efectuar recerques a Internet i programar seqüències didàctiques amb programes informàtics.	1, 4, 6	20	20	3, 6	

(1) Activitats d'aprenentatge possibles: 1 Directes, 2 Tutelades, 3 Treball de camp, 4 Laboratori, 5 Seminari-Fòrum, 6 Treball autònom, 7 Preparació avaluació.

(2) Activitats d'avaluació: 1. Prova/entrevista diagnòstica inicial, 2. Informe de progrés, 3. Proves, exercicis, problemes, de procés, 4. Autoavaluació de l'alumne (individual, en grup) de procés, segons pauta, 5. Observacions de procés segons pauta, 6. Valoració final d'informes, treballs, projectes, etc., (individual, o en grup), 7. Proves finals (escrites, orals, ...) , 8. Proves finals d'opció múltiple, 9. Portfolio alumne, Memòria, 10. Autoavaluació de l'alumne final.